

FORMAREA RESPONSABILITĂȚII PARENTALE PENTRU ACTIVITATEA DE ÎNVĂȚARE A ELEVILOR MICI

*VERONICA RUSOV, lector universitar,
Universitatea de Stat „Alec Russo” din Bălți*

Résumé. La coéducation, c'est-à-dire la collaboration étroite et la responsabilité partagée entre l'École et la famille dans l'éducation des enfants, est gage de leur épanouissement et de leur réussite scolaire.

Educația copiilor este scopul comun al școlii și al familiei, care poate fi realizat eficient doar în relație de parteneriat prin divizarea competențelor, responsabilităților și a funcțiilor între părțile implicate; prin investirea comună a resurselor de timp, prin împărtășirea informațiilor, prin depunerea efortului și soluționarea în comun a situațiilor problematice etc. Comunicarea dintre școală și familie este unul dintre instrumentele cele mai importante de stabilire și menținere a relației de parteneriat între școală și familie. Acest instrument a fost valorificat din plin de către echipa proiectului proiectului „Cercetarea fenomenului rezistenței educației sub aspect socio-psiho-pedagogic în școala primară rurală”. Articolul dat propune sinteza activităților de responsabilizare a părinților realizate de către diriginții școlilor pilot, în parteneriat cu echipa proiectului, în vederea soluționării fenomenului rezistenței la educație.

Responsabilitatea parentală care apasă pe umerii părinților este una imensă. Părinții sunt modelul pe care copilul îl urmează, ei îi oferă acestuia condiții de viață, securitate afectivă educația de bază etc. practic, de modul în care părintele își îndeplinește rolul depinde viitorul copilului.

Unii părinți percep școala ca fiind singura responsabilă pentru educația copiilor, iar alții nu acordă o valoare prea mare școlii și activităților care le petrec în cadrul ei. Accelerarea

transformărilor sociale, democratice, emanciparea femeii (la preocupările materne și gospodărești, adăugându-se preocupările profesionale și de studiu), modificarea statutului copilului, dispersia familiei, încercarea de a restitui prestigiul educației familiale (pe care l-a avut până la introducerea învățământului obligatoriu), progresele sociologiei și psihologiei, precum și alte cauze au dus la înțelegerea faptului că orice sistem de educație rămâne neputincios, dacă se izbește de indiferență sau de opoziția părinților. Școala capătă astfel o misiune suplimentară - reînnoirea cunoștințelor, deprinderilor și valorilor la care părinții pot apela pentru a putea menține o bună comunicare pe termen lung cu copilul.

Această stare a lucrurilor ne-a servit drept temei pentru elaborarea bazei conceptuale ale modelului experimental, care presupune educația elevilor și optimizarea educației familiale în direcția valorizării culturii acesteia și culturalizării părinților / adulților prin intermediul instituției de învățământ. Cadrele didactice incluse în experiment au fost stimulate să-și reevalueze ideile preconceptuale față de părinți, îndeosebi în ceea ce privește dorința și capacitatea lor de a se implica în activitățile școlii. Anumite inițiative de colaborare au fost identificate, de altfel, ca ineficiente întrucât îi reduceau pe părinți la un rol de subordonați față de cadrele didactice, impunându-le anumite condiții de participare și cerându-li se să urmeze programe și o metodă predominantă. Metodele la care s-a făcut apel în cadrul proiectului au fost din contra, cele care au implicat părinții în cooperarea și punerea în practică a obiectivului colaborării și unde acestea au fost considerați parteneri autentici.

Conținutul primei ședințe la început de an școlar a inclus obligatoriu alegerea Comitetului părintesc al clasei, cât și prezentarea atribuțiilor acestui comitet:

- De a colabora în mod direct cu învățătorul în luarea unor decizii;
- De a participa la organizarea și buna desfășurare a unor activități: serbări, excursii;
- De a face legătura între profesor, administrație și colectivul de părinți.

De asemenea s-a studiat Regulamentul liceului și s-a făcut o dare de seamă asupra activității clasei din anul precedent și s-au planificat activitățile pentru anul nou școlar.

Părinții au elaborat reguli importante pentru o educație productivă a copilului prezentăm regulile elaborate de către părinți:

- Să nu uităm, că fiecare copil este o individualitate;
- Nu vom discuta despre educația copilului în prezența lui;
- Orice minută din timpul liber o vom petrece cu propriul copil;
- Când copilul săvârșește vre-o faptă rea, nu uităm că el este copil și vom analiza fapta și nu pe el;
- Ne vom deprinde să lăudăm cât mai des copilul;
- Seara îi vom citi copilului povestea înainte de somn;

- La ziua de naștere a copilului vom invita semenii lui și nu rudele și prietenii noștri;
- Ne vom învăța să ascultăm atent copilul;
- Ne vom permite să ne jucăm cu copilul;
- Vom încerca să răspundem la toate întrebările copilului.

Ședințele cu părinții au fost destinate fie unui bilanț al activității elevilor, subliniindu-se contribuția familiei, eventualele deficiențe-cu tact-și măsurile ce se impun a fi adoptate; fie dezbaterii unor teme psiho-pedagogice în vederea informării părinților cu aspectele teoretice necesare activităților lor practice: organizarea regimului de viață al elevilor în familie, orientarea școlară și profesională, alegerea și dezvoltarea lecturii, etc., toate în funcție de specificul vârstei.

Au fost analizate și greutățile pe care le întâmpină elevii la diferite discipline de studiu, la efectuarea temelor, la colaborarea cu colegii, în respectarea Regulamentului școlar. Informarea a fost reciprocă de la învățător la părinte și invers. Problemele s-au analizat, s-au discutat, apoi s-a stabilit un plan de măsuri pentru înlăturarea lor.

Pe parcursul ședințelor au fost oferite observații generale, nu s-au numit elevi în context negativ, s-au evidențiat, însă, aspectele pozitive, uneori nominal. Nu am avut nici un interes să jignim părinții, observațiile negative le-am făcut în particular, după ședință sau cu altă ocazie.

În timpul ședințelor să-i las pe părinți mai mult să vorbească în baza ideilor lansate. Astfel am aflat multe lucruri noi și interesante despre elevi, despre relațiile lor din familie, cât și despre relațiile cu familiile elevilor din clasă. Noutățile aflate au dus implicit la căi mai bune de rentabilizare a procesului instructiv-educativ.

Primele întâlniri s-au desfășurat cu un grad mai mic de implicare a părinților, dar pe parcurs părinții au înțeles că mai au și pot învăța încă cum se controlează și cum poate fi ajutat copilul în cazul în care întâmpină unele greutăți.

Ședințele cu părinții nu s-au organizat la întâmplare. Ele au fost susținute periodic și ori de câte ori a fost nevoie, după un plan riguros întocmit.

La sfârșitul ședinței s-a anunțat tema pentru întâlnirea următoare, ca părinții să poată studia bibliografia, să se poată informa asupra temei respective încât să fie participanți activi la dezbateri.

Pentru fiecare ședință au utilizat următoarele documente:

1. Înștiințare pentru fiecare elev;
2. Planul ședinței (rămîne la dosar);
3. Proces verbal semnat de fiecare părinte participant (este documentul care atestă prezența părintelui la ședință);
4. Copie după referatul prezentat la lectoratul cu părinții;
5. Alte materiale prezentate la ședință;

Realizând programul formativ au fost elaborate repere psihopedagogice ale lucrului cu părinții.

1. Atmosfera plăcută și relaxantă

Părintele vine în mediul de muncă educațional care pentru copii și cadre didactice este obișnuit, familiar, cotidian. Părintele se află pe poziția musafirului care vine și „te deranjează”. Se simte stingeri și numai pentru acest lucru. Cadrul didactic ar trebui să se comporte cu părinții la fel cum se comportă cu musafirii veniți în casa sa. Elementele de comportament sunt esențiale pentru reușita unei activități. Oferirea unui scaun comod, a unui pahar cu apă, un spațiu intim de discuție, dar și o implicare totală a cadrului didactic în această activitate pot fi numai câteva exemple prin care putem realiza acest confort. Dacă părintele simte tensiuni datorate spațiului, timpului sau atitudinii noastre, nu va răspunde la solicitări:

2. Stabilirea scopului și a obiectivelor educaționale

Orice activitate cu părinții nu se poate desfășura în lipsa unui scop precis și a unor obiective. De ce vorbim cu părinții? Ce efecte pe termen scurt, mediu sau lung vreau să aibă intervenția? Dacă aceste elemente nu sunt precizate, cel puțin în mintea noastră, consultația cu părinții se transformă într-o simplă discuție din colțul străzii, între părinte, care de cele mai multe ori este depășit de anumite situații și are nevoie de ajutor, și vecina care se arată binevoitoare întotdeauna să dea un sfat depășit, neautorizat. Nu chemăm părintele la școală să-l certăm. Chiar dacă nu aflăm într-un raport de putere cu părintele, acest lucru nu ne dă dreptul să ne umilim prietenii. Scopul general al lucrului cu părinții este formarea lor ca primii educatori a copiilor.

3. Adecvarea conținutului

Activitatea cu părinții nu începe abrupt, violent, prin instruirea problemelor, neajunsurilor sau relațiilor deficitare pe care copilul le are în instituția socială. Prezentarea imediată a acestor aspecte nu face decât să crească nivelul de frustrare a părinților, iar consecința acestui fapt duce la închiderea părintelui în sine. Părinții puși în fața unei astfel de prezentări pot dezvolta reacții emoționale violente, greu de condus, iar singurul rezultat obținut va fi încălcarea energetică negativă. Pentru evitarea unei astfel de situații, putem începe activitatea cu câteva întrebări de rutină: Ce faceți? Ce noutăți aveți în munca D-voastră? Ce face fiul sau fiica mai mare? Sunt întrebări de politețe. Apoi prezentăm aspecte pozitive ale elevului: sănătatea fizică, aspectul îngrijit, punctualitatea, frecvența la școală.

4. Găsirea soluțiilor –responsabilitate comună a partenerilor educaționali

Aducere la cunoștința părintelui a problemelor legate de instituție este însoțită de sugestii de soluționare a lor, de trimitere a părintelui spre specialiști care pot soluționa eficient momentele de criză din viața copiilor. Problemele nu se vor rezolva de la sine. Ele au nevoie de planuri de intervenție.

5. Resursa timp eficient folosită

Orele de consultații trebuie să aibă o anumită frecvență, astfel încât părintele să fie ajutat să recunoască rezultatele muncii în echipă. Pentru unele familii vor fi alocate ore mai multe de consiliere, în funcție de problematică.

Examinând calitatea relațiilor partenoriale în diadele familie - școală, înainte și după frecventarea programului, am stabilit un șir de schimbări pozitive vizavi de comportamentul adulților și atitudinea taților privind relația cu familia, copilul și instituția de învățământ.

În esență, raporturile familiei cu școala și alte tipuri de instituții și specialiști în domeniile: ocrotirii sănătății, consilierii psihopedagogice, de creație, biserică, poliție etc., nu reprezintă o noutate pedagogică și socială, ci atestă o istorie relativ îndelungată, marcată de diverse perioade de colaborare activă sau mai puțin activă, atât din partea familiei cât și din partea celorlalți agenți educativi.

În concluzie putem afirma că activitățile promovate cu părinții au generat o implicare mai frecventă a părinților în procesul de învățare a elevilor ceea ce a dus la rezultate mai bune.

Referințe bibliografice:

1. ZORILLO, L.; CIOBANU, L.; FOCA, E.; RUSOV, V.; ȘOVA, T. *Modalități de soluționare a fenomenului rezistenței la educație. Ghid pentru părinți și cadre didactice*. Bălți: SRL „Tipografia din Bălți”, 2013. 121 p. ISBN 978-9975-4252-3-0;
2. ZORILLO, L.; CIOBANU, L.; FOCA, E.; RUSOV, V.; ȘOVA, T. *Sunt părinte de succes. Suport pentru cadrele didactice în activitatea cu părinții copiilor ce opun rezistență la educație*. Bălți: SRL „Tipografia din Bălți” 2013. 66 p. ISBN 978-9975-4252-4-7.